

Türkiye’de Kitle Fonlaması

Ömer Çolak - TÜYİD Yönetim Kurulu Üyesi / Paksoy Ortak Avukat Bürosu Ortak Avukat

Türkiye’de Kitle Fonlaması

Kitle fonlaması, kitle fonlama platformları aracılığıyla girişimciler ve potansiyel yatırımcılar arasında bir bağ kurularak belirli bir projenin finansmanını sağlamayı ifade eder. Alternatif bir finansman yöntemidir ve geleneksel finansman yöntemlerine göre farklılıklar taşımaktadır. Alışlagelmiş kurumlar yerine “kitle”nin yani yatırımcıların projeleri ve girişim şirketlerini finanse etmesini kolaylaştırır. Finansman sağlanan bu projeler ve girişim şirketleri, küçük ve orta büyüklükteki işletmeler olabileceği gibi, geleneksel yöntemlerle finansman sağlama veya finansman yöntemlerine erişimde güçlük çeken start-up girişimleri de olabilmektedir.

Kitle fonlaması modelleri yatırımcıların kitle fonlamasının bir parçası olmasını teşvik etmek amacıyla bağış ve ödül şeklinde kurgulanabileceği gibi, borçlanma aracı ihracına veya paya dayalı olarak da karşımıza çıkabilir. Farklı kitle fonlaması modellerinin mevcut olması yatırımcılara bu girişimlere verecekleri destek açısından çeşitli seçenekler sunar.

Dünya genelinde birçok girişimci için önemli bir finansman yöntemi olan kitle fonlaması konusunda Türkiye’de de bir adım atılmıştır ve kanun koyucu 2017 yılında 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nda yaptığı değişikliklerle kitle fonlamasının kanuni temelini oluşturmuştur. Sermaye Piyasası Kanunu’nda yapılan bu değişikliklerle kitle fonlama platformlarının tanımı yapılarak bu platformlara yürürlükte olan sermaye piyasaları faaliyetlerine ilişkin kurallarından önemli muafiyetler getirilmiştir.

Sermaye Piyasası Kanunu, Sermaye Piyasası Kurulu’na kitle fonlama platformlarına ilişkin düzenleme yapma yetkisini vermiş ve Sermaye Piyasası Kurulu bu kanuni yetkiye dayanarak 3 Ekim 2019 tarihinde yine bu

tarihten itibaren yürürlüğe girecek olan Paya Dayalı Kitle Fonlaması Tebliği’ni (**Tebliğ**) çıkarmıştır. Ödül ve bağış yöntemlerinin hâlihazırda farklı kanunlar altında düzenlenmiş olması sebebiyle SPK ilk aşamada paya dayalı kitle fonlamasını düzenlemiştir. Borçlanma aracı ihracına dayalı kitle fonlamasını düzenlemeyi ilerleyen tarihlerde yapması beklenmektedir. Dijital para arzı (initial coin offering) hususu ise düzenlenmeyerek Tebliğ kapsamı dışında bırakılmıştır.

Taraflar

Tebliğ, paya dayalı kitle fonlamasına ve platformlara ilişkin çeşitli hususları düzenlemektedir ve aşağıda yer alan oyuncularla ilgili kanuni çerçeveyi çizerek kurallar koymaktadır: (i) fikri veya projeyi sunan girişim şirketi/girişimci; (ii) projeyi destekleyen yatırımcılar ve (iii) bunları buluşturan kitle fonlaması platformu.

Girişim Şirketi

Girişim şirketi üretim ve/veya teknoloji faaliyetlerinde bulunmak üzere kurulmuş olan Türk anonim şirketi olarak tanımlanmaktadır. Tebliğ kitle fonlamasından elde edilen gelirin gayrimenkul veya gayrimenkul geliştirme projelerinin veya gayrimenkule dayalı hakların finansmanında kullanılmasını yasaklamaktadır. Yine girişim şirketlerinin sermaye artırımını yoluyla pay çıkarması, elde edilen fonların ise yalnızca sermaye artırımını suretiyle çıkarılacak paylar karşılığında girişim şirketine aktarılması zorunludur. Bu kapsamda girişim şirketlerinin mevcut paylarının satışı suretiyle fon toplanamaz.

Tebliğ küçük ölçekli işletmelerin o işletmenin payları karşılığında finansman sağlamasını mümkün hale getirmiştir. Dolayısıyla paya dayalı kitle fonlaması yatırımcılara, yüksek büyüme potansiyeli gösteren ancak henüz yeni kurulmuş girişim şirketlerinde

hissedar olmasını sağlayan bir kazan-kazan yatırım imkânı sağlamaktadır.

Girişim şirketinin (i) halka açık bir şirket olması; (ii) yönetim kontrolünün başka bir tüzel kişide olması veya (iii) üzerinde halka açık ortaklıklar ile sermaye piyasası kurumlarının önemli etkiye sahip olması Tebliğ ile yasaklanmıştır.

Yatırımcı

Nitelikli yatırımcı olmayan gerçek kişiler için bir takvim yılı içerisinde paya dayalı kitle fonlaması yapabilecekleri azami tutar 20.000 TL ile sınırlanmıştır. Bu limit mevzuatta tanımlanan nitelikli yatırımcılara uygulanmayacak olup yatırımcının net gelirine bağlı olarak 100.000 TL'ye kadar artırılabilir. Yatırım sınırlarına ilişkin kontrol ise Merkezi Kayıt İstanbul tarafından gerçekleştirilecektir.

Kitle Fonlama Platformu

Tebliğ kapsamında kitle fonlaması platformu, kitle fonlamasına aracılık eden ve elektronik ortamda hizmet veren kuruluş olarak tanımlanmaktadır. Bu platformların anonim şirket olarak kurulması ve tamamı nakden ödenmiş asgari 1.000.000 TL sermaye ile kurulmuş olmaları gerekmektedir. Ayrıca paylarının nama yazılı olması ve esas sözleşmelerinin faaliyete ilişkin maddesinde platformun münhasıran kitle fonlaması faaliyetinde bulunacağını belirtmesi gerekmektedir.

Tebliğ ayrıca katılım bankaları ve geniş yetkili aracı kurumların da kitle fonlaması platformu hizmeti sunmalarına izin vermekte ve SPK'ya yapacakları listeye alınma başvurularında başvuru koşullarının önemli bir kısmına ilişkin muafiyet sağlamaktadır.

Kitle fonlaması platformları ancak SPK tarafından listeye alınmaları sonrasında faaliyet gösterebilirler. Bu listeye alınmak için yukarıda belirtmiş olduğumuz hususlar da dâhil olmak üzere bahsi geçen listeye alınmak için belirli koşulların sağlanmış olması gerekmektedir.

Tanıtım Faaliyetlerine İlişkin Kurallar ve Hedeflenen Yatırımcı Kitle

Tebliğ temel olarak, Türkiye'de yer alan girişim veya proje şirketlerinin Türkiye'de kurulu kitle fonlama platformları aracılığıyla Türkiye'de yerleşik yatırımcılar tarafından finansmanını amaçlamaktadır. Bu yönüyle, Türkiye'de yerleşik yatırımcıların küçük tasarruflarının bankacılık sektörünün yanı sıra sermaye piyasalarına da yönlendirilmesini teşvik etmektedir. Dolayısıyla, Türkiye dışında yerleşik kitle fonlaması platformlarının Türkiye'de yerleşik kişilere yönelik gerçekleştirecekleri tanıtım ve pazarlama faaliyetleri Tebliğ kapsamı dışında bırakılmıştır. İlgili SPK tebliğlerinde de yer aldığı üzere SPK, Türk yatırımcılara yönelik izinsiz faaliyetleri şu şekilde tanımlamaktadır: Türkiye'de işyeri açılması, Türkçe bir internet sitesi oluşturulması veya verilen hizmetlere ilişkin olarak doğrudan (veya Türkiye'de yerleşik kişiler veya kurumlar aracılığıyla dolaylı surette) reklam ve pazarlama faaliyetlerinde bulunulması.